

# LUYỆN TẬP TÓM TẮT VĂN BẢN NGHỊ LUẬN

## I – BÀI TẬP

1. Đọc đoạn văn sau và chọn câu tóm tắt chính xác, đủ ý trong số các câu tóm tắt ở dưới :

"Phong trào Thơ mới đã đóng góp nhiều về nghệ thuật thơ, đã đổi mới sự biểu hiện cảm xúc mạnh, nghĩa là cảm xúc sâu thẳm về cuộc đời, về con người, về đất nước, về thiên nhiên, về vạn vật. Thơ mới đã trau dồi tiếng Việt, làm cho ngôn ngữ thơ Việt Nam uyển chuyển và hiện đại, biểu hiện được tất cả các màu sắc tâm hồn của người Việt Nam ở thế kỉ này. Nếu không có phong trào Thơ mới (1932 - 1942) thì cũng không có ngôn ngữ thơ mới vừa súc tích, sắc bén, vừa uyển chuyển mượt mà, chứa đựng nhiều năng lượng trữ tình cho những nhà thơ các thế hệ ra đời sau Cách mạng tháng Tám để biểu hiện tư tưởng và tình cảm của mình".

(Huy Cận)

A. Phong trào Thơ mới đã đóng góp nhiều về nghệ thuật thơ : đổi mới sự biểu hiện cảm xúc, ngôn ngữ uyển chuyển và hiện đại, chứa đựng nhiều năng lượng trữ tình cho các nhà thơ thế hệ sau.

B. Phong trào Thơ mới đã đóng góp nhiều về nghệ thuật. Thơ mới trau dồi tiếng Việt. Nếu không có phong trào Thơ mới thì không có ngôn ngữ thơ mới.

C. Phong trào Thơ mới đã đóng góp nhiều về nghệ thuật, đổi mới cảm xúc về cuộc đời, về con người, về đất nước, về thiên nhiên, về vạn vật. Thơ mới trau dồi tiếng Việt, làm cho nó biểu hiện được tất cả các sắc màu tâm hồn người Việt Nam thế kỉ XX và cung cấp nhiều năng lượng trữ tình cho nhà thơ thế hệ sau.

D. Phong trào Thơ mới đã đóng góp nhiều cho sự đổi mới nghệ thuật thơ và ngôn ngữ thơ Việt Nam thế kỉ XX.

2. Tóm tắt văn bản sau trong khoảng 10 dòng.

### BÀN VỀ ĐỌC SÁCH

Đọc sách có thể giải trí, có thể trang sức, có thể làm tăng thêm năng lực. Khi cô đơn đọc sách để giải trí, khi tán chuyện kiến thức có thể dùng để trang sức. Khi xử thế, làm việc, biết vận dụng kiến thức một cách chính xác thì đó là tài năng. Kẻ hiểu được nhân quả của sự việc là người may mắn. Người có kinh

nghiệm thực tế biết xử lí các việc cụ thể, nhưng nếu muốn khái quát toàn thể, tính toán toàn cục, thì chỉ có người đọc sách mới làm được.

Đọc sách mà chậm quá thì sinh lười, đọc sách để trang trí là lừa dối, kẻ chỉ biết làm theo sách là một sách.

Biết học hỏi kiến thức có thể làm thay đổi tính người, nhưng kinh nghiệm có thể phát huy, thay đổi kiến thức. Bản tính con người giống như hoa cỏ mọc dại, đọc sách, học tập giống như tưới nước, cắt tỉa cho đẹp. Học vấn tuy có thể chỉ dẫn phương hướng, nhưng vẫn thường rơi vào nông cạn, phải dựa vào kinh nghiệm thì mới có thể bám được rễ sâu.

Kẻ giả hoạt thường khinh bỉ học vấn, kẻ dốt nát lại hâm mộ học vấn, kẻ thông minh thì biết sử dụng học vấn. Bản thân kiến thức không cho ta biết phải sử dụng nó như thế nào. Cái trí tuệ biết vận dụng kiến thức nằm ở ngoài trang sách. Đó là vấn đề tài nghệ, không thể nghiệm thì không thể học được.

Mục đích đọc sách là để nhận thức nguyên lí sự vật. Đọc sách chỉ để bắt bẻ, bới lông tìm vết là việc vớ vẩn. Nhưng cũng không nên quá mê tín vào sách. Mục đích học hỏi không phải để khoe khoang, mà để tìm lẽ phải, soi sáng trí tuệ.

Sách giống như thức ăn. Có thứ chỉ ăn nếm, có thứ có thể ăn nhiều. Chỉ một ít thứ là cần nhai kĩ, ăn chậm để thấy vị ngon. Cho nên, có sách chỉ đọc một phần, có sách chỉ cần biết sơ lược, còn có một số ít sách thì phải đọc hết, đọc kĩ, đọc đi đọc lại.

Có sách có thể nhờ người khác đọc hộ, sau chỉ xem lại phần ghi chép là đủ. Nhưng đó chỉ là sách không quan trọng, tầm thường. Nếu không thế thì cuốn sách giống như thứ nước cất, đọc xong không còn mùi vị gì nữa.

Đọc sách làm con người chắc nịch, tranh luận làm cho con người sắc bén, viết lách làm con người biết diễn đạt chính xác.

Do đó, nếu có kẻ không đọc sách mà muốn mạo xưng làm người uyên bác thì ắt hẳn phải rất giả hoạt mới che đậy được sự dốt nát của mình. Nếu một người lười cầm bút viết thì trí nhớ anh ta chắc phải bền và đáng tin cậy lắm lắm. Nếu một người muốn một mình tự suy nghĩ lấy thì ắt trí óc anh ta phải sắc sảo khác người thường.

Đọc sử làm cho ta sáng suốt, đọc thơ làm cho ta thông minh, học toán làm cho ta chặt chẽ, triết lí làm cho ta sâu sắc, đạo đức khiến ta cao thượng, lô gích, tu từ giúp ta giỏi biện luận. Tóm lại, kiến thức có thể nhào nặn tính cách con người.

Không chỉ thế, các khiếm khuyết về tinh thần đều có thể nhờ đọc sách mà được cải thiện, cũng giống như các khiếm khuyết về thân thể có thể nhờ hoạt động thích đáng mà được cải thiện. Chơi bóng có lợi cho vùng thắt lưng, bắn cung làm nở ngực, đi bộ giúp tiêu hoá, cưỡi ngựa làm cho phản ứng linh hoạt... Cũng như vậy, một kẻ tư duy không tập trung thì khó có thể học toán, bởi học toán mà không tập trung là sai ngay. Kẻ thiếu sức phán đoán, phân tích thì học triết lí tư biện, vì môn này đòi hỏi suy lí phức tạp, chi li. Không giỏi suy luận thì cần đọc các điều của luật pháp... Mọi khiếm khuyết về tinh thần đều có thể nhờ đọc sách, học hỏi mà được chữa trị.

Ph. Bê-con (Nhà bác học Anh, 1561 - 1626)

(TDS dịch từ sách *Học văn hoá theo các bậc đại sư*,  
Quang Minh nhật báo xuất bản, Bắc Kinh, 2005)

## II – GỢI Ý GIẢI BÀI TẬP

1. Tóm tắt là nêu ý chính, bỏ các ý phụ dùng để triển khai ý và giải thích ý chính. Theo tiêu chí đó mà chọn câu tóm tắt chính xác, đủ ý.

2. Bài văn có 11 đoạn tự nhiên. Tìm ý chính mỗi đoạn, sau đó tổ chức chúng lại thành bài tóm tắt theo yêu cầu.